



Jaciment arqueològic de l'ermita de Sant Pere

Súria

Ubicació

Comarca: Bages
Lloc/Adreça: Camí del Tordell
Emplaçament Zona de pendents suaus prop de la riera del Tordell

Coordenades:

Latitud: 41.83601
Longitud: 1.77136
UTM Est (X): 397985
UTM Nord (Y): 4632298

Classificació

Número de fitxa 08274 - 176
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Jaciment arqueològic
Estil / època: Medieval Modern
Segle XI-XVIII
Estat de conservació Regular
Notes de conservació: S'està excavant però no s'estan prenent mesures de consolidació ni conservació.
Protecció Inexistent
Tipus de protecció: Inexistent
Número inventari CCAA 13315
Generalitat i altres inventaris
Accés Fàcil
Ús actual: Científic
Titularitat Pública
Titular: Ref. Cad. 08274A00400044
Autoria de la fitxa KuanUm - JM Huélamo - JM Solias

Data de registre de la fitxa: dj., 31/12/2009 - 01:00
Autoria de la darrera revisió: Marta Lloret Blackburn-Antequem, S.L.
Data de la darrera revisió: dc., 13/10/2021 - 15:00

Descripció

El jaciment es troba al peu del Puig de Sanç, a la base del lloc anomenat popularment les Guixeres, i conegut més específicament amb el nom del Serrat de Sant Pere. Actualment només queden una o dues filades dels fonaments de l'església, que deixen veure la planta de la capella. Era rectangular i feia uns 10 m de llarg per 5.5 m d'ample, mesurada a l'exterior. Les parets feien 1 metre d'amplada, aproximadament. Està orientada en sentit est-oest i presenta un absis rectangular. El parament era lligat amb morter de guix i amb les parets enguixades, si hem de jutjar per les nombroses restes de guix que queden pels voltants, i pel fet de trobar-se a tocar les explotacions de guix de les Guixeres. Aquest nucli medieval de Sant Pere podria estar relacionat amb les antigues explotacions de guix a la zona (a menys de 400 metres) encara que no hi ha proves d'aquesta afirmació. És probable que el forn de ceràmica anomenat "els ulls del mussol" s'hagi de relacionar amb aquest hàbitat medieval.

Observacions:

S'hi estan realitzant excavacions arqueològiques dirigides per Ainhoa Pancorbo.

Història

En el document, de l'alou dels Montcada a Súrria, de l'any 1033, se'ns parla d'aquelles esglésies que són anomenades en honor de Santa Maria i Sant Pere, i aquelles cases que són al seu voltant, i aquella torre amb aquelles cases que són en aquell Puig de Sant Pere. L'any 1194, Pere de Reguant, de Súrria, dicta el seu testament. Només fa deixes a tres esglésies: Sant Cristòfol, Santa Maria sa Vila i Sant Pere del Puig. A les dues darreres els dóna una sisena d'ordi a cadascuna per a la seva obra. En el testament de Guillema de Torroella, de l'any 1205 hi ha llegats a diverses esglésies, entre elles Sant Pere del Puig. També tenim ben documentats a Guillem de Puig, els anys 1278, 1281 i 1282, a Pere de Puig, l'any 1283 i al seu fill Berenguer de Puig, els anys 1317, 1318, tots ells de Súrria. L'any 1282 trobem també a Arnau d'Areny de Puig, de Súrria. L'any 1435, en el testament de Maria de Salipota, trobem un munt de llegats a diverses esglésies, entre elles Sant Pere de les Cases probablement a Súrria. El 6 de setembre de 1635, Pere Vilella, hereu del mas Vilella, ven a carta de gràcia a Pere Torroella tots illos mansos vocatos videlicet unum mansum Vilella et alium lo Puig de Sant Pera una cum terris ibi unitis et aglebatis: tots aquells masos anomenats, això és, l'un mas Vilella i l'altre el Puig de Sant Pere, tot ú, amb les terres a ells unides i aplevades. La clau definitiva de tot plegat ens la dóna un document de l'any 1652 en què es parla del mansi de la Vilella olim Cases et Puig. És a dir, el mas de la Vilella, abans Cases i Puig. De manera que els dos masos del Puig que s'esmenten l'any 1282 eren a la zona de mas Vilella. Uns anys després, el mas del Puig passa a dir-se mas de les Cases. Com hem vist, a partir de 1400, tenim documentats diversos Cases. Més tard, a partir de 1587, que és la data documentada més antiga en què apareixen, trobem, a Súrria, els Vilella, tot i que el 20 d'abril de 1665 encara apareix Jaume Cases com a pagès de Súrria. El topònim del Puig encara es conservaria, sota la forma despectiva del Puigxot, fins a finals del segle XVIII. Així, el 10 d'abril de 1792, sabem que les terres del mas de les Comes de Cererols termenegen a tremuntana part ab la riera de Tordell, part ab terras del mas Reguant del Molí y del mas Puigxot que posseheix Reguant de Santa Maria y part ab terras del mas Torruella que possehia Jacinto Soler y ab terras també del mateix Torruella. Molt

més endavant tenim dues notícies de Sant Pere en la talla de Súria de 1731, ja esmentada. Hi ha una vinya de St. Pera propietat de Jaume Claret i un conreu prop casa, davant St. Pera a l'anotació corresponent al mas Vilella. L'any 1879 tenim documentada una finca de vinya i secà al Pla de Sant Pere, propietat de Josep Vilaseca . Una altra dada a tenir en compte és l'absència de cap referència a Sant Pere en les visites pastorals de l'Arxiu de Vic. La primera de les visites documentades és de 1331. És cert que la majoria de visites pastorals no eren completes. Només es visitava la parroquial. De tant en tant, però, es visitaven totes les esglésies i capelles. Fins i tot l'any 1711 es va visitar la capella de la casa de les Comes. Per les mateixes dates –inicis del segle XVIII- Sant Pere ja és pràcticament només un topònim. Tot plegat ens fa pensar que de poc abans de l'any 1500 l'església de Sant Pere estava en ruïnes i mai més es va refer. A més a més, per notícies orals, sabem que cap a l'any 1957, quan Mines de Potassa de Súria va obrir els pous de Cabanasses, van comprar al mas Vilella la pedra que quedava en diverses ruïnes al voltant de Sant Pere. En particular, les restes de Sant Pere es van carregar en camions, es van transportar a Cabanasses, es van trinxar i, amb ciment, se'n va fer el formigó que avui forma l'estructura interna dels pous. Sant Pere i els seus entorns són avui trinxats i esmicolats al fons dels pous de Cabanasses.

Bibliografia

FÀBREGA ENFEDAQUE, Albert (inèdit) "Les esglésies i capelles de Súria" a Història de Súria, (comunicació personal de l'autor).

